

Рецензия

от проф. д-р Емануил Павлов Гачев, ДМН, върху научната и преподавателската дейност на доцент ДБН Диана Георгиева Иванова, единствен кандидат в конкурса за “ПРОФЕСОР ПО БИОХИМИЯ” (направление 4.3), към Фармацевтичния факултет на Медицински университет “Проф. П. Стоянов” - Варна, обявен в Държавен вестник, бр. 36 от 16.04.2013 г.

доцент Диана Георгиева Иванова, Д.Б.Н.

Биографични бележки

Диана Иванова е родена през 1960 г., сега, към датата на обявяването на конкурса, е на 53 години и 7 месеца. Завършва гимназия в Варна, след което завършва Биологическия факултет при СУ със специалност молекулна и функционална биология със специализация по биохимия. Понататък продължава образованието си в Московския Държавен Университет „Ломоносов”, където защитава дисертация за кандидат на биологическите науки (доктор по биология). През 2006г. е избрана във Варненския МУ за доцент по биохимия, със права на специалист по биохимия (2008г). През настоящата 2013г след успешна защита на много високо оценен дисертационен труд получава и научната степен „Доктор на биологичните науки” по направление 4.3, със специалност „Биохимия”. Понастоящем доцент Д.Иванова е декан на Фармацевтичния факултет към МУ-Варна и ръководител на Катедрата по биохимия, молекулярна медицина и нутригеномика.

Доцент Иванова притежава и диплом за специализация - магистратура по здравен мениджмънт, носител на отличия, като „Почетен знак със синя лента” на МУ – Варна, грамота за принос по „Програма за научни изследвания и технологично развитие” както и две (2009 и 2012г) международни (IASO Score) сертификати за принос в изследвания свързани с затлъстяването и придружаващите го заболявания.

Представени трудове по конкурса

Доц. Иванова се представя общо с **146** документирани научни прояви, при това извън трудовете представени за доцентурата. Тук имам пред вид **73** научни труда, от които **27** труда са публикувани в международни

списания и научни сборници и **46** труда са публикувани в български списания. Към този впечатляващ списък трябва да прибавим и още толкова – **73** резюмета, също извън тези, които са представени на конкурса за доцент. От тях **50** са резюмета на доклади в международни форуми и **20** – в български. Освен това, налице са още **18**, най-често лекторски участия, в международни форуми.

Направления на научната дейност на кандидатката и оценка на съответните научни приноси.

1). Публикациите на доцент Иванова са посветени главно на свободните радикали и проявите на оксидативния стрес, както и на антиоксидантната активност на различни нутриенти. Това са извънредно голям брой много трудоемки и с най-модерна техника проведени изследвания, които дават извънредно ценни доказателства за фитохимичния състав и лечебната стойност на българските билкови чайове. Дадени са безспорни доказателства за полифенолното съдържание и антиоксидантната активност на голям брой наши растителни нутриенти, както и тяхните ефекти (включително и терапевтичните ефекти) *in vivo* и на генетично равнище. Особено впечатление прави доказаното намаление на общия холестерол и на LDL-холестерол при всички участници в дадено изследване. В тази насока аз твърдя, че доцент Иванова е водещ автор и изследовател в тази област на нутригеномиката, и то не само в рамките на нашата страна. Много важно е, че през 2011г под нейно ръководство в тази област е разработен и защитен дисертационен труд на тема: «Проучване на антиоксидантната активност на български лечебни растения». Но не е само това: още двама млади докторанти под ръководството на доцент Иванова разработват своите PhD дисертации на теми свързани с антиоксидантната активност на българските лечебни растения.

2). Освен тази насока, извънредно важни са изследванията върху затлъстяването и свързаният с него метаболитен синдром (в чиято основа също се пада роля и на оксидативния стрес) в българската популация – в посока генетични фактори (изучаване на генни полиморфизми), начин на хранене и физическа активност. Както е известно, нашият народ показва най-висока смъртност в Европа от сърдечно-съдови заболявания, свързани с пушенето, неправилното хранене, ниска физическа активност и висок BMIindex. В това отношение съм напълно съгласен с редица генетични

находки, свързани с метаболитния синдром, установени за първи път от ръководените от кандидатката колективи. Похвално е, че под ръководството на доц. Иванова е разработен и вече насочен към защита и още един дисертационен труд на такава тема за научната степен РНД („Проучване на ролята на генетичните фактори и начин на живот за изявата на затлъстяване и метаболитен синдром в извадка от българската популация”).

3). Доц. Иванова има също и ценни изследвания върху ролята на генетичните фактори в българската популация за патогенезата на системния лупус еритематодес. За първи път са получени данни за алелните честоти на различни полиморфизми в гените на огромния С1q – комплекс при здрави и болни; открити са и мутации, водещи до функционален С1q дефицит. Освен това са доказани и антитела срещу глобуларния фрагмент на С1q при пациенти. Разбира се, тези научни постижения правят чест на доцент Иванова, но освен това, под нейно ръководство е разработен и вече защитен още един дисертационен труд за РНД-научна степен на тази тема („Проучване на молекулните ефекти от инхибирането на С1q при болни от лупусен нефрит”). Този, вече трети защитен дисертационен труд показва, че доцент Иванова не само е първокласен научен труженик, но и създател на младо поколение бъдещи изследователи.

4). Друго научно направление е в посока изследването на влиянието на нови лекарствени форми и храни. Тук имам предвид изследванията върху протективния ефект на епифизарния хормон мелатонин (на антиоксидантна база) при изгаряния и при хронична бъбречна недостатъчност с хемодиализа, както и изследвания върху евентуалната токсичност на полимерни наночастици включени в определени лечебни препарати и както и други изследвания.

Като заключение, заявявам, че съм напълно съгласен с личната справка на кандидатката за нейните научни приноси. Приложен е и отделен списък с 10 публикации, равностойни по обем и съдържание на монография или хабилитационен труд, от които половината са с импакт-фактор. Мога да добавя само, че съм изненадан от извършения огромният обем работа и от безспорните и толкова съществени научни приноси. Доказателство за това са откритите досега **233 цитирания**, както и високият **IF** на трудовете на доцент Иванова: общо възлизащ на **72.744**.

Преподавателска дейност

Лекционна дейност. Доцент Иванова вече десетилетие чете пълен лекционен курс по „Биохимия” за специалностите „Медицина”, „Помощник-фармацевт” и „Медицински лаборант” в МУ-Варна, както лекциите по биохимия на английски пред английски-говорещите студенти (за тях – от 2009г). Водила е и практически и семинарни занятия по „Биохимия” с студенти по медицина и дентална медицина в МУ-Варна (от 1995 до 2007г), както и по свободно избираемите дисциплини „Молекулярна биология в медицината” и „Нутрацевтици, хранителни добавки и функционални храни”.

Учебни програми: Д. Иванова е автор на учебни програми по биохимия за медици както за преподаване на наши студенти, така и за студенти обучаващи си на английски език, програма по биохимия за фармацевти, програма по молекулярна биология в медицината – за студенти – медици, като свободно избираема дисциплина; освен това създава и програма по свободно избираемата дисциплина „Функционални храни и нутрацевтици” - за магистър-фармацевти, както и програма за курс по „Управление на научните изследвания”. Това още веднъж подчертава огромният принос и подготвеност на кандидатката в сферата на учебно-преподавателската работа.

Учебници и учебни помагала. Доцент Иванова е самостоятелен автор на 1) „Основен курс по молекулярна биология в медицината” (2003г) и съавтор на :

- 2) „Тестове по биохимия” (2002г);
- 3) „Задачи и практически упражнения по биохимия” – ръководство за студенти по фармация;
- 4) „Ръководство по биохимия за студенти по дентална медицина” (2012г);
- 5) „Задачи и упражнения по биохимия” – ръководство за студенти по медицина (2011г).

Изброените до тук факти ми дават всички основания да призная блестящата подготовка на доцент Иванова и в областта на учебно-преподавателската работа.

В заключение, кандидатката за професор по биохимия към МУ-Варна доц. Диана Георгиева Иванова е доктор по биология и доктор на биологичните науки. Тя е декан на Фармацевтичния факултет и ръководител на Катедрата по биохимия, молекулярна биология и нутригеномика. Научните трудове на Иванова са публикувани в

реномирани международни списания, поради което общият импакт фактор е много висок: над **72 (!)**. Значимостта на рецензираните трудове се потвърждава и от факта, че те са цитирани многократно: налице са до сега **233** цитата!

За да бъде въздигнат един учен и преподавател в длъжност професор по биохимия към престижен университет, какъвто е МУ-Варна, е нужен опитен педагог, учен и организатор, притежаващ солидна медико-биологична и биохимична квалификация, а такъв комплекс от качества според мен притежава именно доцент Иванова.

Въз основа на казаното дотук препоръчвам доцентът по биохимия към Фармацевтичния факултет на МУ-Варна Диана Георгиева Иванова, доктор по биология и доктор на биологическите науки, да бъде избрана от научното жури за професор по биохимия по обявения от МУ-Варна конкурс.

София, 25.06.2013 г.

Рецензент:

(проф.д-р Емануил П. Гачев, д.м.н.)